

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

УДК 338.22
JEL Classification: O18, R11

DOI: 10.37332/2309-1533.2023.1.7

Баланюк І.Ф.,
д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Іваночко Б.Р.,
аспірант*,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ

ЗАХОДИ ПО ЗАЛУЧЕННЮ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК БІЗНЕСУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ОСНОВІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ

Balaniuk I.F.,
dr.sc.(econ.), professor, head at the
department of accounting and taxation,
Ivanochko B.R.,
postgraduate student,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk

MEASURES FOR ATTRACTING INVESTMENTS IN BUSINESS DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES ON THE BASIS OF MARKETING STRATEGY

Постановка проблеми. Економічний розвиток територіальних громад, як економічних спільнот базового рівня, є важливим фактором для економіки країни в цілому. Вагомим чинником забезпечення соціально-економічного розвитку в будь-якій сфері є інвестиції, тобто вкладення ресурсів для виробництва нових суспільних благ в майбутніх періодах, про що свідчить міжнародний та національний досвід. В територіальних громадах існує значна потреба в інвестиціях як в комунальну, освітню, культурну, медичну, соціальну та інші сфери, що перебувають у віданні органів місцевого самоврядування, а також в підприємство та бізнес. Вкладення інвестицій в ці сфери діяльності громади необхідне для покращення якості життя, збільшення доходів та задоволення всіх соціальних потреб жителів.

В сучасних умовах економічної кризи та бюджетного дефіциту громадам важко забезпечити розвиток тільки шляхом інвестування за рахунок фінансових ресурсів місцевого бюджету. Тому керівництву територіальних громад при плануванні соціально-економічного розвитку важливо розраховувати потребу в зовнішніх інвестиціях, а також обґрунтовувати джерела їх залучення в розвиток громади. Отже, актуальним є питання розробки заходів залучення інвестицій в розвиток бізнесу територіальних громад на основі маркетингової стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання залучення інвестицій в територіальні громади досліджували такі вчені-економісти, як: А. Якимчук, О. Васильєв, О. Козак, О. Михайленко, Г. Лещук, Т. Малишівський, В. Стефінін, Я. Білоус, Р. Галгаш, В. Шебанін, Ю. Кормишкін, А. Касич, В. Глухова, Х. Кравченко та ін.

В науковій праці А. Якимчук розглядає стратегічне інвестиційне планування територіальних громад та механізми управління інвестиціями [1]. О. Васильєв досліджує публічне управління

* Науковий керівник: Баланюк І.Ф. – д-р екон. наук, професор

інвестиціями на місцевому рівні в умовах євроінтеграції та пропонує залучати зацікавлені сторони, зокрема населення громади, до процесу прийняття та реалізації рішень щодо інвестиційних проєктів та створення для них інструментів безпосереднього формування інвестиційних цілей [2]. О. Козак та О. Михайленко вважають, що успішне планування соціально-економічного розвитку територіальної громади залежить від власної внутрішньої спроможності залучати інвестиції [3]. Г. Лещук пропонує вирішити питання інвестиційного забезпечення громад шляхом співпраці з фондами співфінансування та інвестиційними фондами, зокрема Державним фондом регіонального розвитку, а також аналізує основні проблеми фінансового та інвестиційного характеру [4]. Т. Малишівський та В. Стефінін обґрунтовують формування системи інструментів інвестиційної політики на місцевому рівні, виділяючи інструменти прямого і опосередкованого впливу, та пропонують заходи щодо їх імплементації [5]. В науковій праці Я. Білоуса та Р. Галгаша здійснено аналіз положень, основних умов та характеристик системи управління територіальними громадами та запропоновано застосування діагностики розвитку громад для визначення найбільш важливих напрямків [6]. В. Шебанін та Ю. Кормишкін аналізують роль суб'єктів підприємницької діяльності у формуванні спроможних територіальних громад і розглядають залучення зовнішніх інвестицій в розвиток бізнесу в громаді як чинника, що впливає на формування дохідної частини місцевих бюджетів, розвитку креативної економіки та екологічної безпеки територіальних громад [7]. Натомість А. Касич, В. Глухова та Х. Кравченко стверджують, що основним інструментом економічного розвитку регіонів та громад є бюджетні інвестиції з місцевих бюджетів та фондів розвитку [8].

Однак, незважаючи на те, що питання інвестицій в територіальних громадах розкривається в наукових дослідженнях, в умовах нестабільності політичної та економічної ситуації в країні виникає потреба подальшого дослідження та удосконалення організаційно-економічних заходів залучення інвестицій в розвиток бізнесу територіальних громад на основі маркетингової стратегії.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні заходів щодо залучення інвестицій в розвиток бізнесу територіальних громад на основі маркетингової стратегії, а також встановлення взаємозв'язку між інвестиційним потенціалом та привабливістю громад.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою функціонування територіальних громад (ТГ) є добробут та благополуччя їхніх жителів, які є наслідком економічного зростання. Інвестиції відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування будь-якої економічної системи, оскільки є майбутньою інноваційно-технологічною базою для подальшого економічного розвитку, ефективного виробництва та економічного зростання [9, с. 7]. Роль інвестицій в територіальних громадах полягає у вкладенні ресурсів громади та зовнішніх інвесторів в усі сфери діяльності, а також розвиток бізнесу з метою покращення якості життя, збільшення доходів та задоволення всіх соціально-культурних потреб жителів. Інвестиційні ресурси громади забезпечують інвестиції з місцевого бюджету, які спрямовуються на їх розвиток. Так, В. Загірняк, С. Дідур, В. Глухова та Х. Кравченко вважають капітальні інвестиції з місцевих бюджетів одним з основних чинників соціально-економічного розвитку регіонів та реальним фінансовим інструментом активізації інвестиційної діяльності в країні [10, с. 43]. Проте в сучасних умовах економічної кризи, спричиненої війною, фінансові ресурси місцевих бюджетів територіальних громад є досить обмеженими. Відтак, для забезпечення економічного зростання керівництву громад необхідно реалізовувати заходи з пошуку та залучення зовнішніх інвестицій.

Слід зазначити, що територіальні громади мають різні можливості та підходи до залучення інвестицій. Це пов'язано з тим, що деяка частина теперішніх ТГ почала формуватися в 2015–2019 роках у формі об'єднаних територіальних громад та, відповідно, ці громади раніше почали працювати над створенням своєї інвестиційної політики. Однак, для ефективного залучення інвестицій важливо постійно удосконалювати інвестиційну політику громад та започатковувати нові інвестиційні програми та проєкти.

На етапі стратегічного планування заходів із залучення інвестицій керівництву громад важливо провести аналіз наявних ресурсів та економічного потенціалу ТГ для визначення пріоритетних проєктів соціально-економічного розвитку. Г. Васильченко пропонує при плануванні розвитку громад використовувати SWOT-аналіз, який допомагає впорядкувати всю наявну інформацію про територіальну громаду, тенденції розвитку та пріоритети [11, с. 107]. SWOT-аналіз може бути використаний при дослідженні інвестиційного потенціалу ТГ та виявленні потреб у залученні інвестицій для розвитку бізнесу. Так, інвестиційний потенціал Ямницької територіальної громади Івано-Франківської області методом проведення SWOT-аналізу наведено на рис. 1.

Як видно з проведеного аналізу, громада має можливості для залучення інвестицій, використовуючи наявні сильні сторони, а також можливості, завдяки інвестиціям, усунути деякі слабкі сторони та загрози. Громада має потребу в залученні інвестицій для реалізації можливостей розвитку аграрного бізнесу, відновлювальної енергетики та створення рекреаційних зон. Розвиток цих сфер допоможе усунути деякі екологічні проблеми, збільшить ефективність використання наявних у громаді земель, покращить показники зайнятості населення громади та, в кінцевому результаті, збільшить податкові надходження до місцевого бюджету, що, своєю чергою, дасть додаткові ресурси для

капітальних бюджетних інвестицій в соціально-економічний розвиток громади. Отже, даний інструмент оцінювання потенціалу громади може бути використаний на етапі стратегічного планування залучення інвестицій в територіальні громади та роботи над покращенням інвестиційної привабливості.

<p>Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> – вигідне територіальне розташування (біля обласного центру); – фінансова спроможність; – наявність доріг загальнодержавного значення та залізниці; – функціонування в громаді бюджетоутворюючих промислових підприємств; – наявність сільськогосподарських угідь, які забезпечують виробництво продукції рослинництва і тваринництва; – наявність природно-рекреаційних ресурсів (водойм, лісів заповідних територій) 	<p>Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> – низька ефективність використання земельних ресурсів та слабкий розвиток аграрного сектору; – наявність закинутих промислових зон; – значна частина працездатного населення працює обласному центрі; – відсутність туристичної інфраструктури; – наявність сміттєзвалищ на території громади; – екологічні проблеми (вирубка лісів, забруднення водойм); – вилучення державою частини коштів, що потенційно могла бути спрямована на розвиток (реверсивність бюджету)
<p>Можливості</p> <ul style="list-style-type: none"> – залучення інвестицій в розвиток підприємництва в громаді; – створення фермерських господарств; – розвиток відновлювальної енергетики; – розширення рекреаційних зон та створення туристичної інфраструктури 	<p>Загрози</p> <ul style="list-style-type: none"> – конкуренція із сусідніми громадами за використання інвестиційних ресурсів; – погіршення демографічної ситуації; – природні загрози (затоплення сільськогосподарських територій та житлових зон); – негативний вплив на інвестиційну привабливість громади політичної та економічної ситуації в країні

Рис. 1. SWOT-аналіз інвестиційного потенціалу Ямницької ТГ

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Для забезпечення розвитку територіальної громади необхідно диверсифікувати інвестиційні джерела, тобто розробити заходи залучення інвестиційних ресурсів. Інструментом для цього виступає маркетингова стратегія формування інвестиційної привабливості громади. Варто зазначити, що інвестиційна привабливість громади – це інтегральна характеристика, яка відображає рівень зацікавленості потенційного інвестора у вкладанні капіталу в конкретний об'єкт на території даної ТГ, відповідність цього об'єкта меті інвестора. Інвестиційна привабливість формується під впливом двох головних очікувань інвестора: якомога більшої прибутковості вкладеного капіталу та мінімізації інвестиційних ризиків [13, с. 103]. Органи місцевого самоврядування (ОМС) можуть покращити інвестиційну привабливість, сформувавши та втіливши маркетингову стратегію територіальної громади, яка має включати в себе такі дії:

- створення позитивного іміджу та бренду громади;
- оприлюднення всебічної інформації про можливості розвитку та потенціал громади для інвесторів;
- максимальне усунення адміністративних перешкод для ведення бізнесу в громаді;
- допомога інвесторам з отриманням необхідних адміністративних послуг;
- розробка інвестиційного паспорту територіальної громади на основі проведеного SWOT-аналізу, відображення в ньому наявного потенціалу громади, її сильні сторони та можливості розвитку;
- налагодження співпраці з обласною державною адміністрацією та її відповідними підрозділами щодо спільного залучення інвестицій в громаду в контексті загального соціально-економічного розвитку області;
- співпраця з міжнародними організаціями, які можуть допомогти громадам сформувати позитивний інвестиційний імідж, в тому числі шляхом надання грантів для розвитку;
- створення умови для ведення бізнесу в громаді, такі як, покращення соціальної інфраструктури, благоустрою, вирішення проблем з транспортом, екологією та інші.

Для втілення цієї маркетингової стратегії доцільно надати повноваження органу чи підрозділу, який буде відповідати за інвестиційну діяльність в громаді та реалізацію інвестиційних проєктів. Як зазначають Л. Галан та Г. Белова, для виконання функцій та супроводження інвестиційного процесу в ТГ створюються в структурі рад підрозділи з питань інвестицій або підрозділи з інвестицій в складі структурних підрозділів з економічного розвитку; тип таких підрозділів визначається в залежності від чисельності мешканців громади [14]. Варто відзначити, що чинне законодавство не містить жодних норм, які б регулювали структуру та кількість виконавчих органів місцевого самоврядування в ТГ. В громадах сформовані виконавчі органи або структурні підрозділи виконавчого апарату з повноваженнями по сприянню та залученню інвестицій в ТГ. Але питання залучення інвестицій в громаді не стосується виключно органів місцевого самоврядування, адже в інвестиціях також

зацікавлені підприємницькі структури та громадськість. Наприклад, залучення фінансування від зовнішніх інвесторів у розвиток приватного підприємства чи отримання гранту на розвиток громадською організацією не відноситься до компетенції органів місцевого самоврядування, але територіальна громада в цілому отримує від цього позитивний соціально-економічний ефект. Тому завданням органів місцевого самоврядування в такому випадку є максимальне сприяння такій інвестиційній діяльності та створення відповідних можливостей для бізнесу та жителів залучати інвестиції з метою загального розвитку громади.

Для планування і реалізації організаційно-економічних заходів та маркетингової стратегії щодо залученню інвестицій в ТГ пропонується створювати комісії або громадські ради з питань інвестиції при виконавчому комітеті місцевої ради, до складу яких варто включати представників органу місцевого самоврядування, що відповідає за інвестиційну діяльність в громаді, представників бізнесу, громадськості, потенційних інвесторів та всіх зацікавлених в інвестиціях сторін. Основними завданнями таких комісій будуть підготовка проектів та паспортів інвестиційних програм, сприяння вирішенню проблем, що заважають залученню інвестицій, пошук інвесторів, планування та координація спільних дій із залучення інвестицій, контроль за їх виконанням. Організаційну структуру та функції комісії з інвестиційної діяльності наведено на рис. 2.

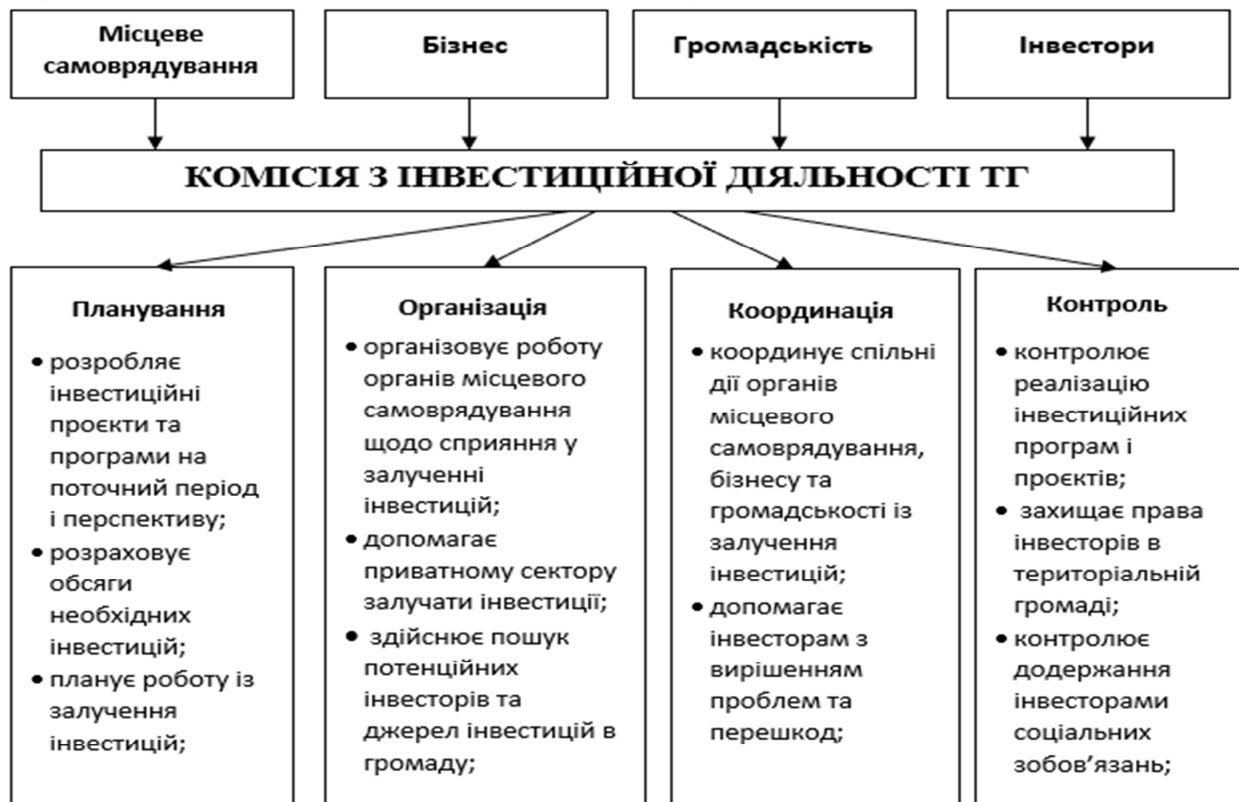

Рис. 2. Структура та функції комісії з інвестиційної діяльності ТГ

Джерело: розроблено авторами

Поєднуючи різні групи зацікавлених сторін в залученні інвестицій, такий колегіальний орган може стати основним центром прийняття рішень щодо інвестиційної політики територіальної громади. Оскільки він буде виступати платформою для взаємодії керівництва громади, інвесторів та підприємств, спільного пошуку шляхів залучення фінансових ресурсів та вирішення існуючих проблем в громаді. На думку Т. Кузь, Л. Малютки та Г. Островської, співпраця між владою і бізнесом сприятиме зацікавленості кожної з сторін у результаті спільної діяльності, що дає змогу всебічно розвиватись та формувати нову модель громадянського суспільства, здатного активізуватись навколо розв'язання актуальних проблем [15, с. 202]. Практично втілити даний організаційно-економічний захід можна на прикладі спільної роботи над залученням інвестицій в конкретний проект. Так, раніше проаналізувавши інвестиційний потенціал Ямницької ТГ, видно, що громада має значну площу земель поза межами населених пунктів для ведення сільськогосподарського виробництва, проте вони неефективно використовуються. В даному випадку комісія з інвестиційної діяльності може здійснювати пошук потенційних інвесторів, які будуть готові почати на цих землях ведення сільського господарства, надавати їм консультації із земельних відносин, сприяти у вирішенні адміністративних питань, допомагати залучати гранти та кредитне фінансування на закупівлю обладнання, надавати фінансування з місцевого бюджету на конкурсній основі. Вкладаючи кошти у ведення бізнесу в

громаді, інвестори зможуть розраховувати на допомогу, в тому числі фінансову, від територіальної громади, що, своєю чергою, значно покращить її інвестиційну привабливість.

В цілому можна відзначити, що заходи із залучення інвестицій в розвиток бізнесу в територіальних громадах на основі маркетингової стратегії – це спільні дії органів місцевого самоврядування, юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, які працюють в громаді, громадських організацій та всіх зацікавлених жителів щодо створення умов для розвитку громади, що в загальному забезпечує покращення її інвестиційної привабливості.

Для ефективного залучення інвестицій основні заходи та стратегія територіальних громад повинні:

- бути економічно доцільними, тобто інвестиції, які отримає громада, мають перевищувати ресурси, вкладені у їх залучення;
- проводитись тільки після детального аналізу інвестиційного потенціалу територіальної громади, зокрема методом SWOT-аналізу;
- передбачати залучення місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості до прийняття управлінських рішень щодо залучення інвестицій;
- бути спрямованими на реалізацію конкретних програм та проєктів соціально-економічного розвитку з використанням всіх можливих шляхів донесення інформації про можливості інвестування до потенційних інвесторів, в тому числі через співпрацю з міжнародними організаціями.

Виконання вищенаведених вимог щодо інвестиційного забезпечення буде сприяти ефективному соціально-економічному розвитку територіальної громади. Оскільки інвестиції сприятимуть створенню умов розвитку і розширення бізнесу, використання можливостей та усунення слабких сторін громади, що, своєю чергою, збільшить доходи та покращить якість життя населення, збільшить податкові надходження до місцевого бюджету, які громада може використати на подальше покращення інвестиційної привабливості.

Висновки з проведеного дослідження. Провівши аналіз щодо залучення інвестицій в розвиток бізнесу територіальних громад, встановлено, що на етапі планування інвестиційної діяльності доцільно провести детальний аналіз наявного потенціалу та можливостей громади. Дієвим методом для цього виступає SWOT-аналіз, оскільки, використовуючи його, можна впорядкувати інформацію про наявні сильні і слабкі сторони громади та виявити можливості і загрози для економічного розвитку та залучення інвестицій.

Встановлено, що інвестиційна привабливість відображає зацікавленість потенційних інвесторів у вкладенні свого капіталу в територіальну громаду. Розроблено пропозиції щодо формування маркетингової стратегії покращення інвестиційної привабливості, яка має включати в себе: дії органів місцевого самоврядування зі створення іміджу та бренду громади, допомоги інвесторами, співпрацю з органами державної влади та міжнародними організаціями.

До процесу розробки та реалізації заходів та маркетингової стратегії із залучення інвестицій важливо залучати всі групи зацікавлених сторін в громаді, тому що інвестування в громаду стосується не лише органів місцевого самоврядування, а й підприємств, громадських організацій та жителів територіальної громади. Органи місцевого самоврядування повинні максимально сприяти інвестиційній діяльності в громаді. Тому пропонується утворити комісії або громадські ради з питань інвестицій при виконавчому комітеті місцевої ради, до складу яких варто включати представників органу місцевого самоврядування, що відповідає за інвестиційну діяльність в громаді, представників бізнесу, громадськості та потенційних інвесторів. Основним завданням пропонованих комісій буде спільний пошук шляхів залучення фінансових ресурсів та вирішення існуючих проблем в громаді та покращенні інвестиційної привабливості громади.

Для ефективного функціонування територіальних громад в умовах економічної кризи та бюджетного дефіциту необхідно забезпечувати залучення інвестицій в розвиток бізнесу на основі маркетингової стратегії як спільної діяльності органів місцевого самоврядування та громадськості щодо створення умов для розвитку і покращення загальної інвестиційної привабливості. Залучення інвестицій сприятиме соціально-економічному розвитку громади, збільшить доходи та покращить життєвий рівень її населення, а також сприятиме зростанню надходжень до місцевого бюджету.

Література

1. Якимчук А. Ю. Стратегічні основи інвестиційного забезпечення територіальних громад. *Вісник НУВГП*. 2021. Вип. 1(93). С. 240-254.
2. Васильєв О. Л. Публічне управління інвестицій місцевих громад в умовах євроінтеграції України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2022. Спецвипуск. С. 27-30.
3. Козак О. О., Михайленко О. Г. Концептуальні засади бізнес-планування в системі управління об'єднаних територіальних громад. *Ефективна економіка*. 2022. Вип. 7. С. 1-25.
4. Лещук Г. В. Континуум залучення інвестицій у розвиток об'єднаних територіальних громад. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 6.1-2. С. 67-72.

5. Малишівський Т. В., Стефінін В. В. Система інструментів інвестиційної політики на місцевому рівні: теоретичний аспект. *Актуальні проблеми розвитку регіону*. 2021. Вип. 17(1). С. 173-183.
6. Білоус Я. Ю., Галгаш Р. А. Діагностика розвитку територіальних громад України: основні етапи і особливості. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2022. № 1(271). С. 58-64.
7. Шебанін В. С., Коромишкін А. Ю. Роль підприємництва у формуванні територіальних громад. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2017. Вип. 4. С. 3-11.
8. Касич А. О., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Аналіз бюджетних інвестиційних ресурсів України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 35. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1103> (дата звернення: 16.01.2023).
9. Видобора В. В. Специфіка інвестиційного попиту в умовах сучасного етапу реформування економіки України. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2019. № 3(76). С. 7-12.
10. Загірняк Д. М., Дідур С. В., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Аналіз джерел формування бюджетних інвестицій територіальних громад. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2022. № 1(105). С. 40-46.
11. Васильченко Г. В. Система діагностики для розробки стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад. *Актуальні проблеми розвитку регіону*. 2018. Вип. 14. С. 101-107.
12. Стратегія розвитку Ямницької територіальної громади. URL: <https://yamnytsya-otg.if.ua/strateliya-oth> (дата звернення: 18.01.2023).
13. Коваль Н. Управління інвестиційною привабливістю ОТГ: інструменти та особливості їх застосування. *Фінансова політика регіонального розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід* : Збірник матеріалів науково-практичної конференції з нагоди 25-річчя заснування кафедри фінансів і кредиту (м. Житомир, 10-11 жовтня 2019 року). Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 102-106.
14. Галан Л. В., Белова Г. С. Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю в територіальних громадах. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1318> (дата звернення: 20.01.2023).
15. Кузь Т., Малюта Л., Островська Г. Державне та приватне партнерство в умовах об'єднаних територіальних громад (організація розвитку інфраструктури та сервісного обслуговування). *Галицький економічний вісник*. 2020. № 2(63). С. 199-207.

References

1. Yakymchuk, A.Yu. (2021), "Strategic foundations of investment provision of territorial communities", *Visnyk NUVHP*, Iss. 1(93), pp. 240-254.
2. Vasyliiev, O.L. (2022), "Public management of investments of local communities in the conditions of European integration of Ukraine", *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*, Special issue, pp. 27-30.
3. Kozak, O.O. and Mykhailenko, O.H. (2022), "Conceptual foundations of business planning in the management system of united territorial communities", *Efektivna ekonomika*, Iss. 7, pp. 1-25.
4. Leshchuk, H.V. (2019), "Continuum of attraction of investments in the development of united territorial communities", *Biznes Navihator*, Iss. 6.1-2, pp. 67-72.
5. Malyshivskiyi, T.V. and Stefinin, V.V. (2021), "The system of investment policy tools at the local level: theoretical aspect", *Aktualni problemy rozvytku rehionu*, Iss. 17(1), pp. 173-183.
6. Bilous, Ya.Yu. and Halhash R.A. (2022), "Diagnostics of development of territorial communities of Ukraine: main stages and peculiarities", *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, no. 1(271), pp. 58-64.
7. Shebanin, V.S. and Koromyshkin A.Yu. (2017), "The role of entrepreneurship in the formation of territorial communities", *Visnyk Ahrarnoi nauky Prychornomoria*, Iss. 4, pp. 3-11.
8. Kasych, A.O., Hlukhova, V.I. and Kravchenko, Kh.V. (2022), "Analysis of budgetary investment resources of Ukraine", *Ekonomika ta suspilstvo*, Iss. 35, available at: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1103> (access date January 16, 2023).
9. Vydobora, V.V. (2019), "The specifics of investment demand in the conditions of the modern stage of reforming the economy of Ukraine", *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Ekonomika*, no. 3(76), pp. 7-12.
10. Zahirniak, D.M., Didur, S.V., Hlukhova, V.I. and Kravchenko, Kh.V. (2022), "Analysis of sources of formation of budgetary investments of territorial communities", *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky ta torhivli*, no. 1(105), pp. 40-46.
11. Vasylichenko, H.V. (2018), "Diagnostic system for development strategies of united territorial communities", *Aktualni problemy rozvytku rehionu*, Iss. 14, pp. 101-107.
12. "Development strategy of the Yamnytsia territorial community", available at: <https://yamnytsya-otg.if.ua/strateliya-oth> (access date January 18, 2023).

13. Koval, N. (2019), "Management of investment attractiveness of OTG: tools and features of their application", *Finansova polityka rehionalnoho rozvytku: vitchyznyanyi ta zarubizhnyi dosvid : Zbirnyk materialiv naukovo-praktychnoi konferentsii z nahody 25-richchia zasnuvannia kafedry finansiv i kredytu* [Financial policy of regional development: domestic and foreign experience : Collection of materials of the scientific and practical conference on the occasion of the 25th anniversary of the foundation of the Department of Finance and Credit], (Zhytomyr, 10-11 October 2019), ZhNAEU, Zhytomyr, Ukraine, pp. 102-106.

14. Halan L.V. and Belova, H.S. (2022), "Improvement of the investment activity management system in territorial communities", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue 38, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1318> (access date January 20, 2023).

15. Kuz T., Maliuta L. and Ostrovska H. (2020), "Public and private partnership in the conditions of united territorial communities (organization of infrastructure development and service maintenance)", *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 2(63), pp. 199-207.